

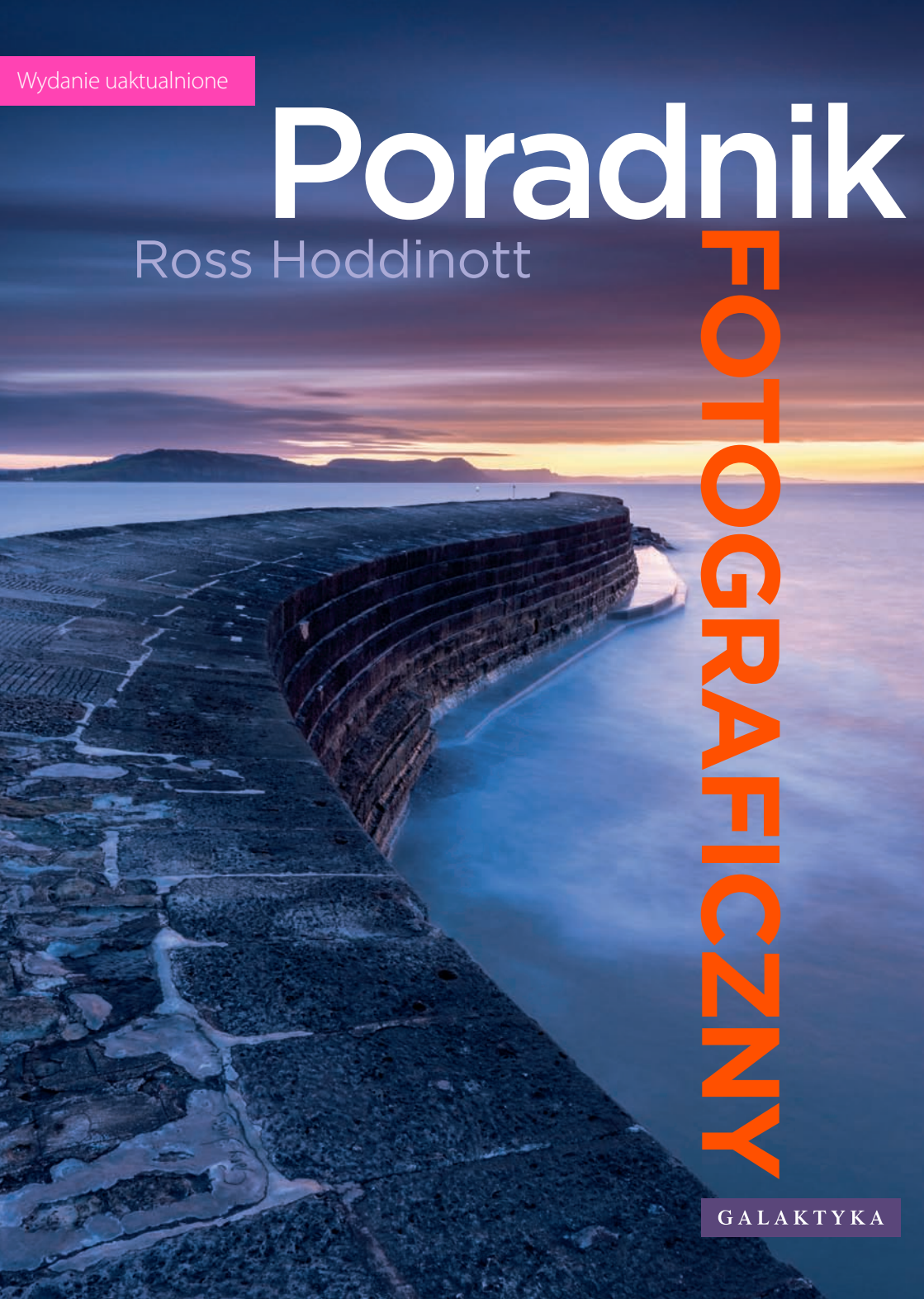
Wydanie uaktualnione

Poradnik

Ross Hoddinott

FOTOGRAFICZNY

GALAKTYKA

Poradnik

Ross Hoddinott

Wydanie uaktualnione

Przekład:
Radosław Brzozowski

GALAKTYKA

FOTOGRAFICZNY

Tytuł oryginalny: *Digital Exposure Handbook*, revised edition

Pierwsze wydanie oryginalne: 2008

Aktualne wydanie oryginalne: 2013

Text and photographs © Ross Hoddinott, 2013

© in the Work AE Publications Ltd, 2013

This translation of *Digital Exposure Handbook*

ISBN 978-1-90770-895-4

is published by arrangement with AE Publications Ltd.

All rights reserved.

ISBN wydania oryginalnego: 978-1-90770-895-4

Copyright © for the Polish edition by Galaktyka Sp. z o.o.,

Łódź 2013

90-562 Łódź, ul. Łąkowa 3/5

tel. +42 639 50 18, 639 50 19, tel./fax 639 50 17

e-mail: info@galaktyka.com.pl; sekretariat@galaktyka.com.pl

www.galaktyka.com.pl

ISBN: 978-83-7579-285-0

Konsultacja: *Piotr Dębek*

Redaktor prowadzący: *Marek Janiak*

Redakcja: *Aneta Wieczorek*

Redakcja techniczna: *Małgorzata Kryszkowska, Monika Ulatowska*

Korekta: *Donata Michalus, Halina Ulatowska, Monika Ulatowska*

DTP: *Jakub Kabała*

Druk i oprawa: *Białostockie Zakłady Graficzne S.A.*

Fotografie:

Wszystkie zdjęcia zostały wykonane przez autora, z wyjątkiem:

2020VISION/Ross Hoddinott: 77, 98, 173, 179

Ollie Blayney: 87, 88

Tom Collier: 64 (góra)

Dodatkowe fotografie: Canon: 24, 129; Datacolor: 182;

Epson: 185 (góra); Hoya: 151 (z prawej strony), 160;

Lastolite: 121, 144; Lee Filters: 151, 155, 158; Lexar: 168;

Nikon: 66, 67, 126, 130, 132; Permajet: 184/185; Sekonic: 17;

Wimberley: 145.

Księgarnia internetowa!!!

Pełna informacja o ofercie, zapowiedziach i planach wydawniczych.

Zapraszamy!

www.galaktyka.com.pl

kontakt e-mail: galak@galaktyka.com.pl; sekretariat@galaktyka.com.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone. Bez pisemnej zgody Wydawcy książka ta nie może być powielana ani częściowo, ani w całości. Nie może też być reprodukowana, przechowywana i przetwarzana z zastosowaniem jakichkolwiek środków elektronicznych, mechanicznych, fotokopiarskich, nagrywających i innych.

Informacje zawarte w tej książce oparte są na doświadczeniu i poglądach autora. Ani autor, ani wydawca nie ponoszą odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji zawartych w tej książce.

SPIS TREŚCI

	Wprowadzenie	8
1	Podstawy ekspozycji	13
2	Ekspozycja w praktyce	71
3	Światło zastane	103
4	Światło błyskowe	123
5	Filtry	147
6	Naświetlanie w cyfrowej ciemni	165
	Słownik pojęć	188
	Przydatne strony	190
	Indeks	191

Architektura miejska

Jesteśmy otoczeni architekturą. Duże, małe, stare lub nowe, mieszkalne albo przemysłowe budynki mają różne kształty i rozmiary i mogą okazać się bardzo fotogeniczne. Chociaż domy, biurowce, wieżowce bądź miejsca kultu religijnego często są projektowane i budowane tak, by służyły praktycznemu celowi, nie należy zapominać o ich potencjale fotograficznym.

Architektura miejska może być fascynująca – zarówno za dnia, jak i w nocy. W metropoliach, miastach, obszarach zabudowanych jest mnóstwo interesujących obiektów, które możemy sfotografować z wykorzystaniem podstawowego sprzętu; zwykle wystarcza standardowy zoom. Często najlepiej jest wybierać mocne, zdecydo-

wane kompozycje – robią największe wrażenie na widzu. Z reguły wykorzystują one kształt jednego budynku, by stworzyć obramowanie dla innej budowli. Najlepsze rezultaty zazwyczaj osiągamy, korzystając z pozycji bardzo niskich lub wysokich – w ten sposób uzyskujemy zbiegające się linie i kąty, co dodaje zdjęciu dramatyzmu.

Wygląd budynków zmienia się w zależności od pory dnia, ponieważ zmienia się też pozycja słońca. Światło i cień pozwalają na podkreślenie formy i kształtu budynku. Budowle zwrócone na wschód są najlepiej oświetlone o poranku, podczas gdy te zwrócone na zachód – po południu. Budynki mogą pozostawać w cieniu przez wiele godzin, w zależności od położenia i wysokości sąsiadujących budowli.

Z tego też powodu warto jest wcześniej odwiedzić miejsce, w którym planujemy robić zdjęcia, najlepiej o różnych porach dnia, tak by móc zapoznać

Nowoczesna architektura

Nowe osiedla i nowoczesna architektura mogą być niezwykle fotogeniczne. Często doskonale nadają się do fotografowania z bardzo niskiej lub wysokiej perspektywy, co pozwala na uzyskanie abstrakcyjnych rezultatów.

Nikon D300, 12–24 mm (14 mm), 1/180 s @ f/11,
ISO 200, filtr polaryzacyjny, zdjęcie z ręki.

się z wpływem światła na budynek lub fotografowaną scenę. Złota godzina – godzina po wschodzie i godzina przed zachodem słońca – często zapewnia najlepsze światło, dając fotografowanym budynkom ciepły, pomarańczowy poblask.

Stare budynki pozostają jednym z najatrakcyjniejszych tematów zdjęciowych – często mają wspólną konstrukcję z kolumnami, łukami albo rzeźbami. Nie wolno pominąć tego typu detali, niezależnie od tego, czy znajdują się one wewnątrz czy na zewnątrz budynków. Warto też pamiętać, że na ogół najlepiej wychodzą, jeśli sfotografujemy je w oderwaniu od otoczenia, często za pomocą teleobiektywu, pozwalającego na ciasne kadrowanie.

Stare budynki wyglądają ciekawie także w połączeniu z otaczającą je nowoczesną architekturą – tak powstały kontrast dodaje zdjęciu atrakcyjności. Nowoczesne budynki zbudowane w dużej mierze ze szkła również mogą robić ogromne wrażenie, szczególnie jeśli uchwycimy w nich silne odbicia, np. błękitnego nieba bądź sąsiednich budowli.

Jeśli fotografujemy budynek, podstawowy wybór dotyczy właściwego otworu przysłony – tak by uzyskać jej wartość pozwalającą na uzyskanie głębi ostrości wystarczającej do objęcia całej budowli. Budynki są przecież nieruchome, więc nie musimy się specjalnie przejmować czasem otwarcia migawki, chyba że robimy zdjęcia z ręki. Powinniśmy też pamiętać, że ruch może dodać zdjęciom klimatu – np. długi czas ekspozycji stworzy „duchy” poruszających się przechodniów i pojazdów. Dlatego neutralnie szary filtr często okazuje się przydatnym elementem wyposażenia.

Zbiegające się piony

Zbiegające się linie pionowe stanowią częsty problem w fotografii architektury. Termin ten odnosi się do sposobu, w jaki równoległe linie znajdujące się na zdjęciu zdają się pochyłać ku sobie. To zniekształcenie perspektywy powstaje, gdy aparat jest zwrócony ku górze lub ku dołowi, co jest konieczne, jeśli chcemy zmieścić w kadrze wysoki budynek znajdujący się w niewielkiej odległości. Efekt ten jest dodatkowo pogłębiany, im budynek wyższy, a my stoimy bliżej niego.

Zbiegające się linie zwykle wyglądają bardzo dziwnie i sprawiają wrażenie, że budynki składają się ku sobie lub wręcz się przewracają. Możemy oczywiście wykorzystać to zjawisko, by stworzyć zdjęcia dramatyczne bądź abstrakcyjne. Dlatego niejednokrotnie będziemy się starali wzmocnić ten efekt, zamiast go unikać. Możemy to zrobić, podchodząc bliżej do budynku i kierując obiektyw bardziej w górę.

Jeśli chcesz uniknąć zbiegających się linii pionowych, możesz zminimalizować problem, odsuwając się od fotografowanego obiektu i korzystając z obiektywu o dłuższej ogniskowej. Jeśli nie ma takiej możliwości, problem możesz rozwiązać na etapie edycji. Wiele konwerterów RAW posiada narzędzia pozwalające na korekcję perspektywy. W Photoshopie otwórz zdjęcie i wybierz cały obraz, przyciskając klawisze Ctrl-A. Następnie kliknij *Edit/Transform/Perspective* (Edycja/Przekształcenie/Perspektywa). Potem pozostaje rozciągnąć górne znaczniki do chwili, kiedy linie pionowe znajdą się w odpowiedniej pozycji.

W wielu krajach nie należy fotografować takich budowli, jak budynki rządowe, lotniska lub szkoły – chyba że wcześniej uzyskałeś odpowiednie pozwolenie. Władze mają prawo sprawdzić, czy fotografujesz je wyłącznie dla celów artystycznych, a w niektórych krajach za takie działania możesz zostać aresztowany.

Porada

► Zniekształcenie perspektywy

Zbiegające się linie pionowe mogą sprawiać wrażenie, że budynek się pochyła bądź wręcz się przewraca. Czasami jest to zjawisko niepożądane, ale jeśli wykorzystamy je prawidłowo, może przynieść świetne wyniki.

Nikon D300, 12–24 mm (18 mm), 1/100 s @ f/10,
ISO 200, filtr polaryzacyjny, zdjęcie z ręki.

Fotografia nocna i naświetlanie nocą

Sceny miejskie i kontury miast nabierają specyficznego wyglądu, jeśli fotografujemy je nocą lub przy słabym świetle. Światła uliczne i iluminacje pozwalają na podkreślenie kształtów poszczególnych budynków, a w połączeniu z resztkami światła dziennego umożliwiają stworzenie fascynujących zdjęć. Najlepszą porą na fotografowanie krajobrazów miejskich w przytłumionym świetle jest godzina bezpośredniego po zapadnięciu nocy, kiedy to ciepła barwa nieba podkreśla zarysy budowli. Tego typu zdjęcia o zmierzchu robią ogromne wrażenie, ale mogą też być zupełnie nieudane, jeśli źle dobierzemy ekspozycję.

Przy fotografii nocnej, długie czasy ekspozycji mogą sprawiać fotografowi problemy dwojakiego rodzaju. Czasy otwarcia migawki mogą sięgać, a nawet przekraczać 30 s, co wymaga użycia stabilnego

statywu w czasie naświetlania. Dodatkowo, jeśli jest to tylko możliwe, należy migawkę wyzwalać za pomocą samowyzwalacza lub pilota – w innym razie przyciśnięcie spustu migawki może wywołać drgania aparatu, powodujące subtelne, ale widoczne rozmycie obrazu.

W ruchliwych miastach zazwyczaj mamy do czynienia z pewną ilością ruchu w kadrze – może to być ruch uliczny lub przechodnie. Ze względu na długie czasy ekspozycji ruch ten zostanie rozmyty, dając interesujący wynik. Na przykład jasne smugi stworzone przez światła samochodów uczynią zdjęcia nocne o wiele ciekawszymi.

Fotografując w słabym oświetleniu, powinniśmy mierzyć światło tak samo jak o każdej innej porze dnia. Pomiar zazwyczaj pozostaje aktualny pomimo

▼ Idealny balans

Tuż po zachodzie słońca następuje moment, gdy resztki światła słonecznego dobrze równoważą się z oświetleniem sztucznym. Wówczas naturalne kontrasty są na tyle małe, że rozpiętość tonalna sceny bez trudu zmieści w możliwościach matrycy, a poprawna ekspozycja nie wymaga żadnych zabiegów oprócz użycia statywu ze względu na długi czas naświetlania.

Nikon D 300, 80–400 mm (280 mm), 8 s @ f/11,
ISO 200, statyw.

Jeśli ustawiasz na chodniku statyw, uważnie wybierz miejsce, gdzie opierasz jego nogi, i staraj się nie utrudniać ruchu pieszych.

niskiego poziomu oświetlenia. Ponieważ wszystkie światłomierze mogą dokonywać poprawnych pomiarów tylko w pewnym skończonym zakresie jasności, problemy mogą się pojawić, jeśli poziom oświetlenia będzie zbyt niski. Należy regularnie sprawdzać histogram, by uniknąć znacznego niedo-

świetlenia obrazu. Pamiętaj na koniec, że długie czasy naświetlania zwiększają poziom szumu (zob. s. 43), co oznacza, że przed wykonaniem zdjęcia powinieneś włączyć w aparacie funkcję redukcji szumów. Możesz również skorzystać z funkcji odszumiania dostępnej w oprogramowaniu do redukcji szumu.

▼ Smugi światła

Krajobrazy miejskie najlepiej fotografuje się w ciągu pół godziny po zachodzie słońca. Smugi światła tworzone przez reflektory samochodów, powstałe dzięki długim czasom naświetlania, mogą dodawać zdjęciom charakteru. Dlatego warto wybrać takie miejsce ustawienia aparatu, które umożliwi

umieszczenie ich w kadrze. W tym przypadku autobus pozwolił utworzyć zupełnie niezwykłą smugę światła.

Nikon D 300, 12–24 mm (13 mm), 25 s @ f/22,
ISO 200, statyw.

Fotografowanie ludzi

Prawie każdy, kto kiedykolwiek wzięt aparat do ręki, sfotografował człowieka. Mogło to być zwyczajne zdjęcie rodzinne, a nawet fotografia ślubna bądź akt. Podobnie jak przy każdym innym temacie, do wykonania nowatorskiej, przyciągającej uwagę fotografii konieczna jest dobra technika. Kluczem jednak do zrobienia dobrego zdjęcia osoby jest umiejętność rozpoznania i uchwycenia na zdjęciu jej nastroju, emocji i osobowości.

▼ Przyjaciele i rodzina

Zazwyczaj przyjaciele i krewni są mniej skrupowani przed obiektywem i chętniej pozują niż obca osoba. W tym przypadku poprosiłem o to mojego siostrzeńca. Bawiliśmy się różnymi minami i punktami widzenia. Światło zastane zostało uzupełnione za pomocą dużej blendy, a niebo stworzyło czyste, proste tło.

Nikon D300, 18–270 mm (20 mm), 1/125 s @ f/8, ISO 200, zdjęcie z ręki.

Komunikacja

Cale książki poświęcane są sztuce fotografowania ludzi. Chociaż, teoretycznie, fotograf może kontrolować światło, kompozycję i fotografowany obiekt, wykonywanie dobrych portretów bynajmniej nie należy do łatwych. Bardzo często zdjęcia ludzi okazują się nieudane tylko dlatego, że przedstawione osoby wyglądają na nich sztywno i sztucznie. W wielu sytuacjach umiejętność komunikacji – rozluźnienia modela – jest równie ważna jak technika czy ekspozycja.

Niewielu ludzi lubi być fotografowanymi. Dlatego najpierw musisz się upewnić, że model jest rozluźniony – w przeciwnym razie będzie on odczuwał dyskomfort, który będzie widoczny na zdjęciach. Fundamentalne znaczenie ma tu dobra komunikacja. Staraj się rozmawiać z modelem, wyjaśniaj, co i dlaczego robisz, i upewniasz się, że wie on, jakie zdjęcie starasz się uzyskać. Jeśli to tylko możliwe, pokaż przed sesją przykładowe zdjęcia ilustrujące różne pozy i style tak, by lepiej wyjaśnić, czego od modela oczekujesz – jest to szczególnie ważne w przypadku osób nieprzyzwyczajonych do bycia fotografowanymi.

Uczynimy nasze zdjęcia bardziej nastrojowymi, jeśli na etapie postprodukcji wprowadzimy efekt soft focus. Możemy w ten sposób również zamaskować niedoskonałości cery fotografowanych osób.

Podczas takiej sesji fotograficznej staraj się pracować pewnie. Zachęcaj modela i jednocześnie wydawaj mu spokojne i jasne instrukcje dotyczące oczekiwanej pozy i wyglądu. W miarę jak będzie nabierał pewności siebie i luzu, zauważysz, że jego wyraz twarzy i język ciała stają się bardziej naturalne, a zdjęcia są coraz lepsze. Relacja między fotografem a modelem jest kluczowa w uzyskaniu dobrego zdjęcia. Gdy opanujesz tę umiejętność, robienie dobrych portretów stanie się o wiele prostsze.

Ogniskowa

Wygląd i oddziaływanie emocjonalne portretów, które wykonujesz, zależą od wielu rzeczy. Oczywiście poza i mina modela w znacznym stopniu określają nastrój zdjęcia; duże znaczenie ma też ogniskowa. Obiektyw szerokokątny stworzy portret zdeformowany i nieco dziwny, natomiast długi teleobiektyw zwykle stanowi najlepszą opcję w przypadku zdjęć z ukrycia. Zazwyczaj najlepszym wyborem okazuje się krótki teleobiektyw o długości od 75 mm do 180 mm. Taka ogniskowa zapewnia najkorzystniejszy wygląd modela i pozwala jednocześnie na zachowanie na tyle dużej od niego odległości, by nie odczuwał on presji lub nie czuł się osaczony w czasie sesji.

Portrety środowiskowe

Jednym ze sposobów pokazania charakteru i osobowości modela jest umieszczenie go w odpowiednim otoczeniu. Tego typu portret może zostać wykonany w miejscu pracy fotografowanej osoby lub w jej domu – np. piekarza możemy fotografować w piekarni, listonosza przy doręczaniu listów, a artystę ulicznego w czasie występu. Dzięki takiemu podejściu uzyskamy niezwykle, przyciągające wzrok zdjęcia, które mówią o modelu dużo więcej niż standardowy portret. Otoczenie jest równie ważne co fotografowana osoba, dlatego duże znaczenie ma stworzenie zrównoważonej kompozycji. Często najlepiej użyć obiektywu o krótkiej ogniskowej – najlepiej sprawdza się bardzo wszechstronny standardowy obiektyw o zakresie ogniskowych 28–100 mm. W tym przypadku będzie potrzebna większa głębia ostrości pozwalająca na czytelne pokazanie zarówno fotografowanej postaci, jak i jej otoczenia. Odpowiednia do tego jest przysłona $f/8$ – $f/11$.

► W konflikcie z prawem

Portrety środowiskowe mogą odkrywać bądź przypisywać wiele rzeczy fotografowanej osobie. Obiektyw szerokokątny pozwala na stworzenie efektownych portretów, gdy fotografujemy wybraną osobę w zbliżeniu, i jednocześnie uwzględnia tło, które może dostarczać dodatkowych informacji o niej.

Nikon D2x, 16 mm, 1/60 s @ $f/22$,
ISO 100, statyw.

Światło i ekspozycja w portrecie

Oświetlenie stanowi kluczowy element portretu. To, w jaki sposób oświetlona jest osoba, nie tylko ma wpływ na jej wygląd, ale pomaga również stworzyć odpowiedni nastrój. W przypadku niektórych rodzajów zdjęć jesteśmy zmuszeni do korzystania jedynie z zastanego światła (np. zdjęcia z ukrycia), często jednak możemy kontrolować oświetlenie, przynajmniej do pewnego stopnia. Zarówno światło naturalne, jak i sztuczne nadaje się do portretu i nawet jeśli nie stać cię na profesjonalnie wyposażone studio, możesz uzyskać fantastyczne wyniki w domu. Wielu fotografów wręcz woli światło zastane, uważają oni, że lampa błyskowa lub oświetlenie studyjne nie dorównują jakości światła słonecznego. W rzeczywistości oba rodzaje oświetlenia mają swoje zalety – w zależności od oczekiwanych rezultatów.

Chociaż jaskrawe światło słoneczne może być odpowiednie dla niektórych tematów, z reguły do fotografii portretowej najlepszy jest dzień jasny, lecz pochmurny. Zachmurzone niebo stworzy gigantyczny dyfuzor, zmiękczając światło i nadając skórze korzystną tonację. Dla odmiany, ostre światło, szczególnie w południe, gdy słońce znajduje się nad głową, tworzy niekorzystne cienie pod nosem i brwiami, a także sprawia, że fotografowany mruży oczy. Jest to jeden z powodów, dla których fotografowie ślubni często umieszczają fotografowane osoby w cieniu drzew lub budynków.

Światło dzienne można także wykorzystać podczas wykonywania zdjęć w pomieszczeniach, np. gdy wpada ono do środka przez drzwi lub okna. Jeśli światło jest zbyt ostre, możemy je zmiękczyć, wieszając muslin bądź siateczkę w oknie. Należy zwracać baczną uwagę na tło. Często najlepiej jest, gdy pozostaje ono czyste i gładkie. Aby skupić uwagę na elemencie, na który ustawiana jest ostrość – zazwyczaj są to oczy – należy wykorzystać otwór przysłony zbliżony do $f/4$. Pozwala to na uzyskanie małej głębi ostrości i przyjemnie rozmytego tła, a także zachowanie stosunkowo krótkiego czasu otwarcia migawki, dzięki czemu można wykonać zdjęcie z ręki – zdecydowanie lepiej sprawdza się to w fotografii portretowej niż korzystanie ze statywu, gdyż pozwala na szybkie i swobodne zmiany miejsca, z którego fotografujemy. Wadą światła zastanego jest fakt, że nie mamy nad nim kontroli i może ono zmieniać się w najmniej odpowiednich momentach. Z tego powodu

wielu zawodowych fotografów pracuje przede wszystkim w warunkach studyjnych. Główną zaletą takiego rozwiązania jest duży stopień kontroli nad kierunkiem oświetlenia i sposobem, w jaki światło pada na fotografowaną postać. Oświetlenie studyjne może okazać się zbyt drogie, ale podobne rezultaty daje się zwykle uzyskać z zastosowaniem dwóch lamp błyskowych. Chociaż światło będzie wyglądało nieco mniej naturalnie, możemy w ten sposób podkreślić te obszary na zdjęciu, na które chcemy zwrócić uwagę. Nawet silne, kontrastowe oświetlenie może okazać się bardzo korzystne, jeśli zostanie rozważnie i precyzyjnie zastosowane w studio – zależy to od zamierzonego efektu.

▼ Georgie

W studio łatwiej jest stworzyć sztuczny układ oświetlenia lub wykorzystać rekwizyty spójne lub kontrastujące z fotografowaną osobą – wybór należy do ciebie. Jak zawsze, oświetlenie stanowi kluczowy składnik. W tym przypadku sposób oświetlenia modelki powoduje, że odróżnia się ona mocno od kontrastującego z nią otoczenia, tworząc nieoczekiwany i przykuwający uwagę obraz.

Nikon D2x, 18–70 mm (24 mm), 1/60 s @ $f/10$, ISO 100, zestaw oświetleniowy Bowens.

Zdjęcia wykonywane z ukrycia

Zdjęcia te opierają się w znacznym stopniu na spontaniczności modelu. Najlepiej można je opisać jako nieplanowane, niepozowane i niekrępujące zdjęcia ludzi, rejestrujące wybrany moment z ich życia. Takie fotografie często są wykonywane z większej odległości, tak, że fotograf pozostaje niezauważony – oznacza to, że najlepiej sprawdza się ogniskowa co najmniej 200 mm. Uzyskane w ten sposób zdjęcia wyglądają zupełnie naturalnie.

Dobra fotografia z zaskoczenia opiera się na wyczuciu chwili – np. jeśli naciśniemy spust o ułamek sekundy zbyt szybko lub zbyt późno, fotografowana osoba może się odwrócić i spojrzeć w innym kierunku, może się również zmienić wyraz jej twarzy.

Dlatego musimy pracować szybko. Typowymi miejscami, gdzie można zrobić wspaniałe niepozowane zdjęcia, są przyjęcia ślubne, ruchliwe targowiska i główne ulice. Niestety, niektórzy ludzie nie zgadzają się na robienie zdjęć. Dlatego dobrze jest najpierw się przedstawić i poprosić o zgodę. Po jej uzyskaniu powinniśmy się oddalić i zająć dogodne stanowisko. Fotografowane osoby szybko zapomną o naszym istnieniu, co umożliwi rejestrowanie zupełnie naturalnych w wyglądzie zdjęć.

Ten rodzaj fotografii korzysta zwykle z średnich otworów przysłony w okolicach $f/4$ lub $f/5.6$ – pozwalają one na efektywne zgubienie szczegółów tła i skupienie większej uwagi na fotografowanej osobie.

► *Dziecko bawiące się w wodzie*

Dobre zdjęcie z zaskoczenia opiera się na spontaniczności i wyczuciu chwili. Osoba nie powinna wiedzieć, że jest fotografowana – w ten sposób uzyskamy naturalne i autentyczne zdjęcia.

Fotografując dzieci, powinniśmy zawsze uzyskać najpierw zgodę ich rodziców lub opiekunów.

Nikon D300, 24–70 mm
(70 mm), 1/180 s @ $f/5.6$,
ISO 200, zdjęcie z ręki.

Światło zastane

Termin „światło zastane” – naturalne – jest często stosowany przez fotografów i inne osoby zajmujące się sztukami wizualnymi. Dotyczy on oświetlenia otaczającego scenę lub przedmiot i umożliwiającego wykonanie zdjęcia. Zazwyczaj światło zastane nie jest w żaden sposób wspomagane lub uzupełniane przez fotografa. Przykładowe jego źródła stanowią słońce, żarówka elektryczna, a nawet świeca.

Naturalne oświetlenie stanowi jedną z najlepszych form oświetlenia i osobiście jestem wielkim zwolennikiem jego stosowania, gdy tylko jest to możliwe. W przeciwieństwie do fotografii z lampą błyskową (zob. rozdz. 4), nie mamy kontroli nad światłem zastanym. Jeśli jednak nauczymy się je właściwie wykorzystywać, powstałe zdjęcia będą wyglądały bardziej naturalnie i prezentowały kolorystykę wierną fotografowanej scenie.

Światło stanowi najważniejszy składnik zdjęcia. Jego ilość, jakość i kierunek mają ogromny wpływ na końcowy wygląd zdjęcia. Zmieniając tylko miejsce,

◀ Światło wieczorne

To proste zdjęcie składające się z dwóch kamieni i potarganego wiatrem drzewa zawdzięcza swoje oddziaływanie głównie ciepłemu, miękkiemu światłu wieczora. O innej porze dnia, gdy jakość światła nie jest tak dobra, zdjęcie takie byłoby nieudane.

Nikon D200, 10–20 mm (11 mm), 1/2 s @ f/16, ISO 100, filtr polaryzacyjny, statyw.

Liście podświetlone od tyłu

Poziom i kierunek oświetlenia mogą w znacznym stopniu zmienić kolorystykę zdjęcia, wpływając na jego jasność i kolor. Przedstawione liście normalnie wyglądałyby na średnio ciemne, natomiast podświetlenie od tyłu sprawiło, że wydają się o wiele jaśniejsze.

Nikon D200, 150 mm, 1/10 s @ f/14, ISO 100, statyw.

z którego fotografujesz, możesz sprawić, że przedmiot będzie wyglądał zupełnie inaczej. Na przykład przedmioty oświetlone od tyłu lub zredukowane do samych konturów robią o wiele bardziej dramatyczne wrażenie niż oświetlone z przodu lub z boku.

Również barwa światła ma wpływ na rezultaty. Aparaty cyfrowe wyposażono w mechanizm zmiany balansu bieli, pozwalający fotografującemu na zneutralizowanie nienaturalnego zabarwienia światła zastanego. Warto jednak pamiętać, że w niektórych sytuacjach zabarwienie to należy podkreślić, a nie usuwać – w ten sposób powstanie o wiele ciekawszy obraz.

Wpływ światła na kolory zdjęcia

Intensywność i kierunek światła mogą mieć duży wpływ na barwy występujące na zdjęciu, zmieniając sposób, w jaki postrzegamy kolory przedmiotów i ich wygląd. Intensywność kolorów obiektów zależy od ich oświetlenia, a ich odcienie zmieniają się wraz ze zmianą temperatury barwowej. Podobnie w przypadku przedmiotów prześwitujących, takich jak liście albo skrzydła motyla – wydadzą się one o wiele jaśniejsze, jeśli podświetlimy je od tyłu (zob. s. 107).

Kolorystyka zdjęcia rzadko jest stała, dlatego takie niuanse mają ogromny wpływ na sposób, w jaki fotografowany obiekt zostaje zarejestrowany, a następnie odebrany przez oglądającego. Ustalenie, jak oświetlenie zmieni barwy sceny, pomoże w uzyskiwaniu zamierzonego wyglądu fotografowanych obrazów.

Naturalne światło zastane

Natura daje nam stale zmieniające się źródło światła – słońce. Z wyjątkiem fotografów pracujących wyłącznie w studio, tworzymy większość zdjęć z zastosowaniem światła zastanego, pochodzącego z tego właśnie źródła. Ilość dostępnego światła słonecznego, jego wygląd i działanie zmieniają się w zależności od pogody oraz pory dnia i roku. Chociaż fotograf nie ma kontroli nad słońcem, dzięki dobremu zrozumieniu jego właściwości może wykorzystać pochodzące z niego światło zastane i stworzyć zaskakujące zdjęcia.

Chociaż odległość od słońca jest niezmienna, ilość i charakter emitowanego przezeń światła może się zmieniać. I tak, w pogodny dzień słońce – przynajmniej jeśli pamiętamy o jego odległości od fotografowanych przedmiotów – możemy uznać za bardzo małe, punktowe źródło ostrego i kontrastowego światła. W dniu pochmurnym natomiast promienie słońca ulegają rozproszeniu przez chmury, tworząc w ten sposób o wiele większe źródło światła rozproszonego. Dlatego natężenie promieniowania słonecznego może się bardzo zmieniać – nie tylko z dnia na dzień, ale wręcz z minuty na minutę. Z powodu tej zmienności naturalnego światła zastanego dwa zdjęcia tej samej sceny wykonane w niewielkim

► Jezioro

Naturalne światło zastane ciągle się zmienia, w zależności od pory dnia, roku lub pogody. Na przykład te dwa zdjęcia zostały wykonane z tego samego miejsca około 7 rano, ale w odstępie kilku miesięcy. Jak widać, bardzo się różnią, co wynika z tego, że wraz z porą roku zmienia się położenie słońca, a tym samym sposób oświetlenia krajobrazu.

odstępnie czasu mogą wyglądać zupełnie inaczej. Dzieje się tak szczególnie w dniach, w których niebo pokrywają rozproszone chmury. Słońce może ukazać się wtedy na moment, po czym ponownie się chowa. Przy takiej pogodzie chwila, w której zwolnisz migawkę, ma ogromne znaczenie dla jakości zdjęcia, podobnie jak czas otwarcia migawki. Przy pracy ze światłem słonecznym istotną rolę odgrywa wycucie czasu.

Wspominałem wcześniej o tym, jak jakość światła zastanego zmienia się w zależności od pory dnia. Zazwyczaj fotografowie pracujący w plenerze wybierają godzinę bezpośrednio po wschodzie słońca i godzinę przed jego zachodem, kiedy to światło w sposób naturalny staje się cieplejsze i bardziej miękkie. Dłuższe cienie potęgują też wrażenie głębi i podkreślają formę fotografowanych przedmiotów. Dla fotografa pracującego w pomieszczeniu i ko-

rzystającego ze światła słonecznego wpadającego przez okno pora dnia pozostaje bardzo ważna ze względu na to, że światło słoneczne jest najciekawsze właśnie na początku i końcu dnia.

Wschód słońca ciągle zmienia się pod wpływem pór roku. Tydzień po tygodniu światło ulega subtelnym zmianom. Dni stają się dłuższe lub krótsze, zmienia się również droga pokonywana przez słońce na nieboskłonie. Zimą jest ona najkrótsza, dlatego wydaje się, że słońce znajduje się niżej niż latem. Sprawia to, że światło zachowuje stosunkowo wysoką jakość przez cały dzień, nawet w południe, tradycyjnie najgorszej porze dnia do robienia zdjęć.

Dzięki tej zmienności światła słonecznego dany obiekt bądź scena bardzo rzadko wyglądają tak samo. Z jednej strony utrudnia to fotografowi życie, z drugiej zaś zmienność światła zastanego czyni je bardziej podniecającym i nieprzewidywalnym.

Drzewo

Światło słoneczne można wykorzystać na wiele sposobów. Zdjęcie to zrobiłem pod słońce, dzięki czemu uzyskałem kontur drzewa.

Nikon D300, 18–70 mm (40 mm),
1/2 s @ f/11, ISO 100, statyw.

Nowe wydanie *Poradnika fotograficznego* Rossa Hoddinotta w skondensowany sposób przekazuje najważniejsze kwestie techniczne z zakresu fotografii. Znajdziemy tu informacje dotyczące ekspozycji i pomiarów światła oraz wyjaśnienie, w jaki sposób przysłona wpływa na głębię ostrości. Dowiemy się również, jak pracować w świetle zastanym i z wykorzystaniem lampy błyskowej. Rozdział poświęcony obróbce zdjęć został znacząco zmodyfikowany w stosunku do starszego wydania. Dzięki temu książka jest bardziej aktualna i lepiej odpowiada na pytania stawiane przez współczesnych entuzjastów fotografii.

Marcin Grabowiecki, Fotopolis.pl

W książce znajdziesz:

- omówienie podstaw ekspozycji oraz ustawień aparatów cyfrowych
- przykładowe zdjęcia tematyczne i abstrakcyjne oraz opis ich wykonania
- sposoby radzenia sobie ze światłem zastanym (jego jakością, ilością oraz kontrastem) i sztucznym
- porady, jak korzystać z wewnętrznych i zewnętrznych lamp błyskowych
- wskazówki co do użycia filtrów fotograficznych, zarówno tych wykorzystywanych bezpośrednio na aparacie, jak i w cyfrowej ciemni
- sposoby obróbki zdjęć w programach graficznych

Patronat medialny:

Digital
Photographer
POLSKA

ISBN 978-83-7579-285-0

9 788375 792850

